

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU - ŠUMARSKI FAKULTET
UNIVERSITY OF ZAGREB - FACULTY OF FORESTRY

Analiza tržišta ljekovitog i aromatičnog bilja u Hrvatskoj

Karlo Beljan

Dosadnja istraživanja u Hrvatskoj

1. Mogućnosti proizvodnje energije iz drva u privatnim šumama jugoistočne Europe
2. Poduzetništvo, tržište i marketing nedravnih šumskih proizvoda u jugoistočnoj Europi
3. Utvrđivanje dodane vrijednosti i održivo korištenje sporednih šumskih proizvoda

Sakupljanje u privatnim šumama

- Uzorak 350 ispitanika
- Sakupljači su ujedno i posjednici šuma
- Svrha korištenja vlastite šume:
 1. ostaviti u nasljedstvo
 2. drvo za ogrjev i građu
 3. investicija za budućnost
 4. zarada
 5. ne-drvnih šumski proizvodi

Oko 7% ispitanika koristi šumu za sakupljanje ne-drvnih šumskih proizvoda

Sakupljanje u privatnim šumama

Socio-demografski profil:

Muškarci

Starosti 40-50 godina

SSS

- Veličina šumskog posjeda u kojem se sakupljanju ne-drveni šumski proizvodi 8,8 ha (min: 0,5 ha, max: 65 ha)
- Fragmentirani posjedi s najčešće 4-5 čestica
- Prijedena udaljenost za sakupljanje 7-8 km
- Vrsta i količina ne-drvnih šumskih proizvoda; nepoznata

Tržište i marketing ne-drvnih šumskih proizvoda

Uzorak: 50 sakupljača

27 prerađivača

Oko 30% ispitanih sakupljača bavi se aromatičnim i ljekovitim biljem

Oko 65% ispitanih prerađivača bavi se aromatičnim i ljekovitim biljem

Socio-demografski profili			
	spol	dob	obrazovanje
sakupljači	55% ž, 45% m	55 ž, 45 m	SSS
prerađivači	50% ž, 50% m	40 ž, 45 m	VSS

Grubi podaci o količinama, cijena i tržištu.

Utvrdjivanje dodane vrijednosti i održivo korištenje sporednih šumskih proizvoda

Uzorak skupljača 1.000

Telefonsko anketiranje

Čitava Republika Hrvatska

- raspon starosti ispitanika od 15 do 89 godina
- 64% žena i 36% muškaraca
- Ispitanici najviše sakupljaju ljekovito i aromatično bilje, a najmanje proizvode kao što su bršljan, češeri, mahovina
 - najviše (kadulja, kopriva, metvica, majčina dušica)
 - najmanje (mirta, jasmin)

Sakupljači ljekovitog i aromatičnog bilja

67% ispitanika bavi se sakupljanjem ljekovitog i aromatičnog bilja

70% žena, 30% muškaraca

Mjesto prebivališta ima do 2.000 stanovnika

Regija	%
Zagreb	19,3
Sjeverna Hrvatska	20,7
Slavonija	15,0
Lika, Kordun, Banija	10,4
Istra, Hrvatsko Primorje, Gorski Kotar	15,6
Dalmacija	19,0

Na koje načine koristite sakupljeno ljekovito i aromatično

Svrha	%
Za osobne potrebe	99,9
Prodaja u sirovom obliku	0,7
Prodaja u prerađenom obliku (kuhano, sušeno i sl.)	0,3
Pokloni prijateljima ili obitelji	0,6

Prosječna udaljenost za sakupljanje

Udaljenost (dva smjera)	%
20 kilometara	83
30 kilometara	5
40 kilometara	5
50 kilometara	1
90 kilometara	6

Godišnje oko 16 dana
provode u sakupljanju.

Dnevno sakupljanje 2 kg
Sezonsko sakupljanje 22 kg

Kako biste na skali od 1 do 5 ocijenili kvalitetu skupljenih šumskih proizvoda?

Kvaliteta	%
1 Vrlo loše	0,1
2 Loše	0,6
3 Niti dobro niti loše	7,3
4 Vrlo dobro	34,8
5 Odlično	56,2
Ne znam	1,0

Prosječna ocjena na skali od 1 do 5 jest 4,48 uz standardu devijaciju 0,7

Kako najčešće sakupljate?

Pristup	%
Sami (individualno)	26,3
S članovima obitelji	58,7
S prijateljima	15,0

Gdje najčešće sakupljate ?

Lokacija	%
U šumi u državnom vlasništvu	28,8
U šumi u privatnom (ili vlastitom) vlasništvu	44,4
Na poljoprivrednim površinama (ili livadama)	22,1
U urbanom, naseljenom području (npr., parkovi)	2,7
U šumi - ne znam u čijem vlasništvu	1,2
Kombiniram različita mjesta (šuma, livade, vrtove)	0,3

Kome prodajete?

Subjekt	%
Privatnim osobama ili kućanstvima	82,4
OPG-ovima ili malim gospodarstvima	35,3
Ugostiteljskim objektima (npr. restoranima)	17,6
Trgovinama	11,8
Šumarija	5,9

Koliko je prihod važan za vaš kućni proračun?

Status	%
Uopće nije važan	5,9
Ima manju važnost (čini do 10% prihoda kućanstva)	41,2
Donekle važan (čini 11-50% prihoda kućanstva)	23,5
Jako važan (čini više od 50% prihoda kućanstva)	11,8
Ne mogu procijeniti	17,6

Po kojoj prosječnoj cijeni prodajete svoje proizvode?

Cijena kn/kg	%
20	14,3
30	14,3
40	14,3
50	42,9
90	14,3

Prodaju se u pravilu sirovi
(ne prerađeni) proizvodi

- U procesu sakupljanja u pravilu nemaju poteškoća (npr. smatraju da postoji dovoljno šumskih cesta, dobivanje dozvole ne predstavlja poteškoću, Zakonska regulativa uredu i sl.).
- No kod pitanja o održivom gospodarenju NDŠP izdvajaju sljedeće prijetnje:
 1. Sječa šuma
 2. Klimatske promjene
 3. Trenutno gospodarenje šumama (generalno gledano)
 4. Prekomjerno sakupljanje

Anketiranje prerađivača

- Uzorak 22 (50+)
- NDŠP na području cijele RH
- 38% žena i 62% muškaraca
- 52% ispitanika ima završenu srednju školu, a bitno je naglasiti da 14% ima diplomu poslijediplomskog studija
- Ispitanici su većinom (65%) bili vlasnici tvrtki, dok ostatak uzorka otpada na upravitelje i zaposlenike

Prosječna struktura anketiranog subjekta

- OPG=47,6%
- Obrt=9,5%
- Zadruga/udruga=9,5%
- d.o.o=19,0%
- d.d=14,3%

	prosjek
Broj zaposlenih	5,2
Sezonski radnici Ž	2,5
Sezonski radnici M	5,14
Godišnji prihod (HRK)	610.700,00

Prerađivači su orijentirani na onu vrstu nedrvenih šumskih proizvoda koji zadovoljavaju dva osnovna uvjeta

- i) dostupni u dovoljnim količinama preko sakupljača
- ii) postižu dobru cijenu na tržištu.

Kupnja-prerada-prodaja-izvoz

Kupovna cijena HRK/kg	Prodajna cijena HRK/kg	Kapacitet proizvodnje (kg)	Iskorištenje kapaciteta	Izvoz u	Godišnja količina izvoza
63	240	8.800	70	EU, SAD	15.000

Tržište

- Teško dostupni podaci
- Vrlo malo nadzora u sakupljanju i trgovini
- Problemi sakupljača
- Problemi prerađivača
- Lanac dodane vrijednosti
- Rješavanje problema

Hvala na pozornosti

Karlo Beljan

kbeljan@sumfak.hr

